

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Verborum Significatione. Titvlvs XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE.

TITVLVS XIV.

CAP. I.

Cum fratres minores indumentis vilibus secundum eorum regula- lam debeant indui, de qua vilitate sit intelligendum, hoc relinquit iudicio superiorum, precipiens sub pena excommunicationis illi obediri, & reprehendens fratres, qui pro arbitrio suo habitus curtos, streptos, & novitatu plenos portabant, qui transgressores regule non dicuntur, si in hoc superioribus obsequuntur. Superiores etiam arbitrari poterunt, an habenda sint granaria & cellaria pro necessariis ad vultum colligendi. Tandem fratres ipsos hortatur ad obedientiam, quam dicit paupertati & castitati esse preferendam. h. d. & est valde notabili. Concor. c. Exus qui seminat, eod. tit. lib. 6. & Clem. Exus de paradiso, eod. tit.

Q uorundam exigie cæce scrupulositatis ambiguum, ac ipsorum quodammodo indocta scientia (ne dixerimus, quod irreligiosa horum sit vana, & in hoc superstitiosa religio) ut dum suis mavult temere sub conscientie velamento conceptibus, quam prælatorum ordinis sui cum obedientie merito providè inherere sententiis, nos post prædecessorum nostrorum, & præsertim felices recordationis Nicolai quarti, ac pie memorie Clement. V. Romani Pontificis super intellectu & observantia regule ordinis fratrum minorum, declarationes salubriter editas, solidas quidem & claras, & lucidas multaque maturitate digestas, nostras Domino favente indubias ipsorum prædecessorum declarationibus declarationes adjungamus: sicque dies & diei eructet verbum, & nox nocti scientiam manifestet, ne perperam paucorum dicti ordinis fratrum (quod absit) insectia, cæta ipsarum declarationum verba convertens in devium, illaque suis eis profecto contraria accommodans sensibus, ingrata Deo, superioribus contumax, præfato ordini detrahens, odiosa confratribus, unionem scindens, si valeat, reddatur, ac grave in populo scandalum allatura: quin potius (ut nostra vehementer flagitat intentio) antedictis profugatis incommodis, hæc sancta minorum fratrum religio, ad quam jamdudum (cum minor nos gradus haberet) dilectionis & devotionis fervor incanduit, nunc vero post susceptum à nobis Apostolicæ servitutis jugum, ad illius religionis gubernationem, protectionem, defensionemque interius exteriusque propitiam pastoralis curæ sollicitudo nos angit, paternæ cogit providentiæ debitum, ac internæ charitatis zelus accendit, quieta pace gaudeat, sancto proficiat octo in numero ac merito, quam & plurimum augeatur, blandeque in redeuntium filiorum suæ scilicet professionis ruat oscula, mactet vitulum, eorumque liberis, & sedula corruat in amplexus: profecto quum ipsius religionis odor trahat, charitas attrahat, scientia lucidet, oratio mereatur, quæ in conyalle lachrymarum, hujus scilicet mundi miseria, vel cordis contritione & humilitatione purissima ascensionem in corde suo disposuit, ut non solum in virtutem de virtute proficiat, sed in eisdem virtutibus permanens, quasi quibusdam harum ad professionem tendentibus gradibus, de die in diem facta se melior ascendat in altius, terrena despiciat, ac celestia complectatur: sicque tandem divino numine collocata in patria, tanto Deum secundum hujus sanctæ ascensionis gradus cognoscat apertius, quanto nunc in hujus peregrinationis angustiis illos conscenderit altiores. Nam secundum David Prophetam eximium, dum sanctam ecclesiam Deus suscipiet, in ejus gradibus

ditæ clausule in taxando quarta pars grossi Turon. addatur, & si quid super fuerit, & minus linea, illud superfluum nec taxationem immutet. Lineam autem, quæ centum & quinquaginta literas, seu XXV. continet dictiones, intelligi volumus in hoc casu: & ut taxatio hujusmodi (dum exempla ponuntur) quodammodo procedat, inserta illa clausula: Verum ne sub eo prætextu, &c. quæ quatuor continet lineas, uno Turon. grosso taxetur. Illa etiam clausula: Præbendam verò ac dignitatem, quæ cum acceptatione reservat, quæ quatuor & paulo plus continet lineas, uno Turon. grosso taxetur: & in similibus clausulis additis, secundum linearum numerum idem fiat. Eandem taxationem cum moderamine antedicto, quoad præfatas literas in registro nostro servari volumus, cum fuerint registranda. Eandem etiam taxationem quoad præfatarum literarum notas, scilicet gratiæ cum antedicto numero abbreviatores observent. De executoriis verò hujusmodi gratiarum abbreviatoribus ipsi, etiam si clausula non communes vel insolite apponantur eisdem, duos tantum recipiant Turonem. Hoc licet sicut in taxatione prædictarum literarum observari velimus, in forma tamen pauperum deferri volumus pauperati, & nostram taxationem in illa, videlicet octo Turon. grossi. inviolabiliter observari: nam beatum fore virum, qui super pauperem & egenum intelligit, verbis propheticiis a edocetur. Circa taxationem autem literarum, quæ per audientiam transeunt, nihil ad præfens aliud duximus ordinandum, sed rationabilis modus observetur in illis, qui solitus est hæcenus observari: maxime secundum taxationem literarum ipsarum, quæ in libro provinciali invenitur esse conscripta. In quarum taxationibus literarum ex causis rationalibus sustinemus, ut Turonens. grossi quamdiu scilicet Romana curia extiterit circa montes Romanino succedat. Ceterum ubi quæ de Turon. grossi. in taxationibus præfatis sit mentio, intelligi volumus, quamdiu curia fuerit circa montes. Si verò ultra montes, Romæ scilicet, vel in aliis locis, vel Italiae partibus curia ipsa constitit, in taxationibus antedictis Romaninus pro Turonem. ponatur. Ad hæc prædictæ nostræ adjicimus sanctioni, ut si forsitan (quod quandoque contingit) eveniat, videlicet quod non culpa, negligentia, vel defectu scriptoris, vel ex ignorantie cecitate, aut torpore desidii, vel ex occupatione, distractione, aut alia quavis occasione abbreviatoris, qui notam, ex qua litera grossa procedit, inepte formaverat, eadem grossa literis gratis fuerit rescribenda: hoc ipsi scriptori, vel illi, cujus litera hujusmodi fuerit rescribenda, non liceat, sed abbreviatori debeat imputari, in tantum, ut eidem scriptori abbreviator ipse satisfaciatur integre juxta taxationem ejusdem grossæ literæ rescribenda. Ceterum ut prædicta, quæ à nobis pro utilitate publica sunt instituta salubriter, eò diligentiores sui observatores inveniant, quo transgressores ipsorum majori noverint se pena percelli: statui m, ut præfati omnes & singulæ, tam literarum nostrarum, quam registri nostri scriptores, quàm abbreviatores notarum ipsarum (quibus etiam abbreviatoribus specialiter ultra infra scriptas penas, quatenus prædictas taxationes observent sub excommunicationis pena mandamus) qui contra præmissa fecerint, plus scilicet præfatas nostras beneficentiales literas, vel notas ipsarum, vel earundem in dicto registro scripturas taxando, exigendo vel recipiendo pro ipsis, quàm superius sit taxatum: usque ad semestre tempus officio, in quo sic deliquerint, sint eo ipso suspensi. Et si secundo deliquerint in eodem, ipso facto eodem officio (quod quantum in ipsis fuerat, maculare conati sunt) perpetuò se privatos agnoscant. Nulli ergo liceat, &c. Datum Avin. 4. Idus Decembr. Pontificatus nostri Anno primo.

a Psalm. 40.

a Psalm. 118.

dignoscetur. Quapropter tantis incommodis tantisque ejusdem ordinis excitatis periculis, ac ad illa salubribus & opportunis per eisdem sedis providentiam circumspiciendum adhibendis summoventis remediis, nostrae sollicitudinis studium convertentes ad Dei laudem, beati Francisci praerogativa, ejusque praefati ordinis pacem, consolationemque fidelium, necnon minus caute, minusque habentibus inobediendi vel evagandi occasione subducendam materiam, ad trepidandum ubi timor non aderat, scrupulosam caliginem detergendam, eosque suaviter ducendos, ut filios ad ipsius religionis gremium velut matris. Diligenti super his persequutione & matura deliberatione praehabitis, de fratrum nostrorum consilio, infra scriptas declarationes, commissiones, ordinationes, & praecipua, quae inferius inferuntur, duximus adiungenda. In primis cum dicatur in regula, quod illi, qui promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum caputio, & aliam sine caputio, qui habere voluerint. Item quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & super praedictorum verborum sensu à praefatis praedecessoribus nostris Nicolao & Clemente declarationes (ut praemittitur) limpida emanarunt: dictusque Clemens hujus vilitatis iudicium ministris, custodibus, seu gardianis ordinis praedicti duxerit committendum, eorum super hoc conscientias onerando: nec ob hoc in quibusdam ex fratribus antedicti ordinis, volentibus plus sapere quam oportet sapere, novarum ad inventiones ambiguitatum cessare quamplurimum: vel non omnino non vetustarum explicatio quaestio- num, tam videlicet super longitudine & latitudine, quam grossitie & subtilitate, forma & figura vestimen- torum ipsorum: quinimo adeo hujusmodi adinven- tiones & quaestiones propria exerevete licentia, ut ex eisdem fratribus aliqui habitus propterea curtos, stric- tos, inultratos & squalidos, novitate plenos, ac dissi- dii non ignaros, cum à communitate ordinis discrepant, assumerent, nec eos ad ministrorum, custodum, gardianorum eorundem mandatum requisiti deponerent, nec alios prout ejusdem ordinis communitas dese- rebat habitus, juxta eorundem ministrorum, custo- dum, & gardianorum arbitrium ducerent resumendos, dicentes in hoc eorundem praetorum suorum non parendum fore arbitrio: cum & suum sic despectum regularem & cruciformem assererent, ceterorum vero superfluum habitum irregularemque censerent: Nec huius eorum opinioni praefati Clementis declarationem sapienter repetitam obesse. Nam licet ministris, custo- dibus & gardianis praefatis vestium vilitatis deat in illa iudicium, tamen inibi consequenter adiungitur: ita tamen, quod vilitatem in vestibus servant: praesertim cum & in declaratione praedicti Nicolai dicatur, quod semper in eisdem fratribus & eorum actibus pauper- tas sancta reluceat, prout ipsi ex eorum regula inveni- tur indicata: ac constitutionibus ejusdem ordinis gene- ralibus caveatur (ut asserunt) quod in omnibus, quae ad habitum fratrum spectant, reluceat semper asperitas, vilitas, & paupertas: unde cum nec paupertatis, vel vilitatis oblata per ministros, custodes, & gardianos ves- tes existerent, nec ipsorum superiorum ordinis sui in deponendo vestes quas gererent, nec in reassumen- do, quas darent, sequi iudicium ullatenus tenebantur, a generali ministro & ceteris fratribus, qui pro commu- nitate ejusdem ordinis aderant suis rationibus (quas brevitate causa omittimus) contrarium asserentibus ex adverso: prout haec & alia hincinde coram nobis de- proposita, ac etiam coram aliquibus ex fratribus nostris

praedictis super hoc deputatis à nobis, praesertim per quos ex fratribus dicti ordinis, qui in praedictis commu- nitatibus adversabantur eidem, fuerant plures repa- ra. Quocirca nos seriofius rationibus praedictis huius & aliis, illisque plenius intellectis, volentes perpetuum praefato finem dare negotio, de praedictorum fratrum nostrorum consilio declaramus & dicimus, quod quae (sicut praerogatur) dicatur in regula, quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & cum vilitatem huiusmodi vestium, tam habitus, quam interiorum tuni- carum, illam praefatus Clemens intelligi debere decreverit, qua secundum consuetudinem vel conditionem pauperum debeat, quantum ad colorem panni & pretium, non merito reputari, atque consequenter huius vilitatis iudicium ministris, custodibus, seu gardianis praedicti (sicut praerogatur) super hoc conscientias onerando, a communitate committendum, prout in eisdem Clementis litteris super hoc confectis plenius continetur: in eorundem ministrorum, custodum, seu gardianorum eodem modo iudicio est relatum. Nosque nihilominus praedictorum ministrorum, custodum & gardianorum iudicium praerogatum auctoritate committimus determinare, videlicet arbitrari atque praecipere, cujus longitudo & latitudo, grossitie & subtilitatis, forma live figura, atque similitudinem accidentium esse debeat, tam habitus, ipsorumque caputis, quam interioris tunicae, quibus fratres omnes minores dicti ordinis induantur, ac inter quos cujus quantaeque vilitatis indui eos ipsi vestimenta non por- teat, & an in vestimentis huiusmodi locum regiam & declarationes eorundem praedecessorum nostrorum, & praefatorum ordinis constitutiones, reluceat asperitas, vilitas, & paupertas: utrumne quantum ad colorem, vilitatem, paupertatem quoque, & cetera, in vilitate supra dicta fratres vestimenta induantur, ut de- bent: super quibus eorundem ministrorum, custodum & gardianorum conscientias oneramus: Statuimus & districte praecipiendo mandantes, quod in praedictis huiusmodi eorum arbitrium, determinationem sine iudicium, generalis quidem in totius ordinis provin- cialium vero in provincialium ministrorum, custodum, & gardianorum administrationibus, nullatenus ac gardianis, sine consensibus ordinis immutatis, nisi eisdem fratres omnes & singuli sequi oportet, illisque parere per omnia teneantur. Acta super praedictis illorum sequendo arbitrium determinationem sine iudicium, illisque parando, nec sint necesse post se con- stituere, nec ipsi seiplos autem sua opera, vel con- stitutionem sui ordinis transgressos, necesse est nec expresse vel determinate in praedictis fratrum nostrorum dicatur regula vel declarationibus huiusmodi, quanta longitudo, quanta latitudo, quae profun- ditate vel subtilitate, qualis forma, qualis figura huiusmodi debeant esse vestes, sicut nec qualis quantaeque vilitatis eas esse oporteat exprimitur in eadem: huiusmodi quodammodo eadem urgente necessitate, equitate non impari, vero sensu, veroque id regula iudicanda intellectu; ejusdem Clementis inhaerentes vilitatis praefatorum ministrorum, custodum, & gardianorum in praedictis, horumque similibus fore iudicium, decla- rare compellimur, illaque eis (ut praedictum) committi- re invitamur. Non enim particularium omnium extra- potest dari scientia, neque eorum (cum in iudicium) con- tingit fieri disciplinam, non aitis, non regula circumstan- tias singulas, accidentiaque cuncta complectitur: ha-

a Vide l. si vero §. de viro. in 7. fallentia. ff. sol. mat. & l. 2. C. de moral. ult. Bart. in l. omnes. §. q. principali. ff. de iust. & iur. Pannor. c. soluta. i. Coll. de majoritate & obed. Fern.

a Vide hic qua ego notavi in c. statum. in 4. assessorum. super gl. relinquit. de reser. l. §. Fern. b Nota hic expressam, quod non competit cognoscere de principali, competit etiam cognoscere de ea qua consequenter accidunt. vide gloss. in. r. §. eod. in extravag. ad condempn. Fern.

hant in illis minore majoribus obsequi, illisque intendere, non in certis solum, verumetiam in dubiis: & incertis præsunt artibus, quibus obediunt, præsunt regibus singulis, quibus obtemperant disciplinis, ut illarum finis egregius debitis obsequentium ministeriis subsequatur. Sic iudicium cunctarum dicitur & dicitur, leges capitibus applicat, canonum decreta se-cernit: sic morbis aggruatis medicum, sic virtus constans in medio sapientem prudentemque deposcit: ne si quisque regatur, ut appetit, confestim corrumpat, ut non quatit, neque taliter conviventibus non ordo, sed horror inhabitet: adfit (quod absit) discordia: religio religio relegatur: sententia namque variantur, ut capita, & crescit in stolidis opinionibus phantasia. Eodem modo, eisdemque quodammodo rationibus invitati, cum præfatorum ministrorum, vel custodum sub certa forma, simul scilicet & separatim in suis administrationibus & custodiis, cum a gardianis & durum de conventu loci discretorum sacerdotum & antiquorum in ordine fratrum consilio & assensu, præfatus Clementis iudicio duxerit relinquendum, an sit multum credibile ex jam expertis, quod fratres ipsi absque granariis & cellariis non possint vitæ necessaria invenire: quo casu granaria & cellaria, congregationes & conservaciones hujusmodi eis ipse concessit, prout in prædictis ejusdem Clementis literis plenius continetur. Nos de prædictorum fratrum nostrorum consilio eorundem ministrorum & custodum sub eadem forma iudicio præsentium auctoritate committimus determinare, videlicet arbitrari quæ præcipere eo casu qualiter, ubi, & quando, & quæ granum, panem & vinum pro vitæ fratrum necessariis, fratres ipsi quaerere debeant, conferre sive reponere, etiam si reponenda sint prædictis granariis & cellariis conservanda: Statuentes & districte præcipiendo mandantes, quod in prædictis & his similibus eorundem arbitrium, determinationem sive iudicium generalis quidem in totius, provincialium verò in provincialiarum, ministrorum ac custodum simul & separatim administrationibus & custodiis ordinis memorati commissis eidem, cum gardianis tamen, (ut supra prædicitur) & duorum de conventu loci discretorum sacerdotum & antiquorum in ordine fratrum consilio & assensu, fratres omnes & singuli obsequi omnimode, illisque parere per omnia teneantur. Ac insuper quod illorum sequendo arbitrium, determinationem sive iudicium, illisque parere, nec dici possint vel debeant, neque ipsi se ipsos autem suæ regulæ vel constitutionum sui ordinis transgressores. Ideoque omnes & singulos fratres antedicti ordinis minorum, qui strictos, certos & difformes habitus ab ipsius generalis ministri, & aliorum de dicta communitate habuit coram nobis & fratribus nostris, & aliis in Romana curia detulerunt, vel deserunt, monemus & hortamur in Domino, eis nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ & sub excommunicationis poena per Apostolica scripta mandantes, quatenus ad mandatum ipsius generalis deponant, quos deserunt habitus, & alii iuxta ejusdem generalis arbitrium, determinationem sive iudicium, (ut supra prædicitur) induantur. Ipsique generali in omnibus istis & aliis, & per omnia secundum hanc Francisci regulam & prædictas prædecessorum nostrorum declarationes, concessiones, & commissiones, in ipsis declarationibus comprehensas, & nostras contentas in præsentibus, humiliter obediunt, pareant & intendunt: non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis, literis, libertatibus, immunitatibus, vel exemptionibus, eis, vel alicui ipsorum a præfato Clemente

a Vide Barr. in l. 4. si plures ff. de instituto. l. an. And. & post eum Alber. in c. nullus. ex consilio reg. per lib. 6. & de materia huius text. et gl. postea in Clem. ex vi. s. rursus.

concessis, vel appellationibus ab eis vel ipsorum aliquo ad sedem Apost. interjectis, quæ (in quantum possent derogare præsentibus) viribus vacuumus. Religio namque perimitur, si a meritoria subditi obedientia subtrahatur: magna quidem perpetuas, sed major integritas, bonum est obedientia maximum, si custodiatur illa: nam prima rebus, secunda carni, tertia verò menti dominatur & animo, quos velut effrenes & liberos ditioni alterius humilis iugo propriæ voluntatis attingit. Ad hanc itaque fratres prædicti non inviti, sed sponte redeant, hanc velint & appetant, hanc magnis desideris concupiscant, illudque votis Cantorum a ingenient. Osculetur me osculo oris sui, charitatis utique & dilectionis, religionis huius obedientia sancta purificans: nam meliora sunt ubera tua præceptorum, siquidem & consiliorum quædam nutrientia pocula, vino, unguentis optimis, scilicet bonæ fame fragrantia suavitatis odorem. Nec formident hi ad obedientiam ordinis Deo auctore, dum redeunt: nam prælatos suos (ut frater speramus, eisque injungimus) sibi benignos & mites invenient, ceteros dulces atque palpabiles, cum sint & esse debeant omnes & singuli fratres in Christo, & clamitent: Quis mihi det te fratrem meum, communi scilicet patre beato Francisco congenitum, sugentem ubera matris mex, religionis utique & professionis ejus velut matris contemplationis & electionis suavia & dulcia pocula, ut inveniam te foris ab ejusdem obsecrantis quodammodo dispersam, & descendet blandè, videlicet intra charitatis viscera te complexus: & jam me, imo & te nemo despiciat, profecto quos foris positos multi, ac si divinos & desides, fortasse despexerant, intus, puta intra dilectionis internæ præcordia & conformis observantiæ claustra repositos, jam nemo despiciat, sed suscipientes eosdem dulcedine quisque digne laudibus effret, & susceptos. Nulli ergo, &c.

CAP. II.

Transmissa qualiter glossantes decretalem. Exiit qui seminat, eod. ut. lib. 6. excommunicationem ipso facto non obstantibus quibuscumque privilegiis incurrunt, illam excommunicationem usque ad sedem Apost. beneplacitum suspendit. Et per istam suspensionem contra fratres minores obloquens non intendit tribuere occasionem.

Quia nonnunquam, quod conjectura profuturum credidit, subsequens experientia nocivum ostendit, non debet reprehensibile judicari, si canonum conditor, canones a se vel suis prædecessoribus editos, vel aliqua in eisdem contenta canonibus, revocare, modificare vel suspendere studeat b, si es obesse potius viderit, quam prodesse. Sane dudum felix record. Nicolai Papa quartus prædecessor noster, quandam constitutionem declarativam, quæ incipit, Exiit super regula dilectorum filiorum fratrum ordinis minorum, quam beatus Franciscus almus confessor instituit, promulgavit: sub certis poenis arctius interdicens, ne concordantiæ, contrarietates, seu adversæ vel diversæ opiniones ab ipsius constitutionis lectoribus seu expeditoribus aliquatenus inducantur, nec super constitutione glossæ fiant ab aliquibus, nisi forsitan, per quas verbum vel sensus ipsius vel ipsa constructio quasi grammaticaliter & ad litteram exponatur, nec intellectus ipsius per legentem distorqueatur ad aliud, quam constitutionis ejusdem littera ipsa sonat: glossantes autem in scriptis constitutionem eandem aliter, quam superius est expressum, facientes quoque commenta, scripturas seu libros, & ex certa scientia & deliberatione determinantes in scholis, seu predicantes contra contenta in constitutione prædicta, vel aliqua seu aliquod prædictorum (non obstantibus aliquibus privilegiis seu

a Cont. i. b Vide qua usatur in cap. alma mater. de sent. excommuni. l. 6. Font.

indulgentiis aut literis Apostolicis, quibuscumque personis, dignitatibus, ordinibus, aut locis religiosis vel secularibus generaliter vel singulariter sub quacunque forma vel expressione verborum concessis: quæ noluit aliquibus in prædictis quomodolibet suffragari ipso facto excommunicationis sententiæ voluit subjacere. Nos autem attendentes, quod argumentis frequenter & collationibus latens veritas aperitur, quodque sub eadem littera sæpe latet multiplex intellectus, nec non esse difficile, volentibus constitutionem prædictam perfectè legere ac intelligere, penas adjectas in constitutione hujusmodi devitare: viam veritatis aperire volentes, & periculis, quæ ex prædictis possent literarum personarum præcipuè scholasticarum incurrere, salubriter obviare, præsertim cum de novo suborta sint aliqua dubia, circa quæ possent periclitari veritas, & erroribus via pandi, nisi liceret conferre super contentis in constitutione hujusmodi & disputare: prohibitiones & penas prædictas tam latas, quam comminatas, & earum effectus, in fratrum nostrorum ac multorum Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum prælatorum, nec non multorum professorum utriusque juris, & multorum sacra theologiæ magistrorum præsentia, dum consistorium teneremus, auctoritate Apostolica duximus usque ad sedis Apostolicæ beneplacitum suspendendas. Per suspensionem autem hujusmodi nequam cuiquam intendimus impartiri, quod contra fratrum regulam prædictorum dogmatizare, scribere seu determinare, prædicare seu præve loqui liceat publice vel occulte: quinimò hæc omnibus & singulis auctoritate prædicta districtius inhibemus. Ne autem in posterum præmissarum prohibitionum & penarum suspensio in dubium revocari valeat, aut alicui propter defectum probationis impingi, quod velut transgressor prohibitionum ipsarum in penam seu penas incidit antedictas: Nos volentes super hoc de opportuno remedio providere, chartas seu membranas suspensionem continentes eandem appendi seu affigi in majoris ecclesiæ Avinionis ostiis, seu superliminariis faciemus, quæ suspensionem prædictam suo quasi sonoro præconio & patenti iudicio publicabunt. Dat. Avin. 7. Cal. April. Anno 6.

CAP. III.

Dominium rerum, quæ perveniebant ad fratres minores, retentum ab ecclesia Romana, simplici usu facti fratribus ipsi referuato in ea exitu qui feminat. eod. tit. lib. 6. summus pontifex refutat: multiplici ratione probans eos non posse habere in re aliqua simplicem usum facti. Et statuit quod de cetero nullum jus nullumq. dominium habeat ecclesia Romana in hujusmodi rebus, quæ in posterum conferentur vel offerentur ipsi fratribus. Hæc extravagans est multum juridica, & subtili in pleriq. locis, præsertim ubi probat usum simplicem non posse consistere in rebus usu consumptivis.

AD conditorem canonum non est dubium pertinere, cum statuta à se vel prædecessoribus suis edita obesse percipit potius, quam prodesse, ne ulterius obesse valeant, providere. Dudum siquidem felicis recet. Nicolaus quartus prædecessor noster, attentè prospiciens in almi confessoris beati videlicet Francisci regula contineri, quod nihil sibi approprient, neque domum, neque locum, neque rem aliquam aliam sui ordinis professores, ac considerans diligenter, quod per pie recordationis Gregorii Papæ IX. & nonnullos alios prædecessores ejusdem fuerat declaratum, hoc debere servari, tam in speciali, quam in communi: necnon & consideranter attendens, nonnullos fratribus ipsis de-

trahere, impingentes eisdem, quod regulam de declaratione hujusmodi non observabant, preque considerans ora contra præmissos fratres oblatrantium claudere, ac professorum ipsorum conscientias providere, inter alia ordinavit & sanxit, omnium utilitum & libentium, rerumque mobilium, & præsentium, & etiam futurorum, ecclesiarum quoque & oratoriorum ac ceterarum tam præsentium, quam etiam futurorum, reddituum & aliarum emptarum, & elemosynis divinis oblatum seu concessarum dictis fratribus (in quibus tamen oblatum seu concedentes ipsa nihil in ipsis sibi dicerent servandum) proprietatem & dominium plene ac libere ad se & Romanam ecclesiam pertinere, ipsa in se recipiens ac antedictam ecclesiam, simplici usu facti destinans in rebus & bonis hujusmodi reservato fratribus antedictis. Et quia nonnumquam libros & alia mobilia supradicta vendi expedit, seu etiam commutari, fratribus ipsis in eadem ordinatione concessit, ut res ipsas cum rebus aliis, quarum usum habere licet ipsis fratribus tam modo generalis, & provincialium ministrorum consensum vel divisam auctoritas intercederet) possent libere commutare. Sed & quia fratribus ipsis pecuniam per se vel per alium recipere ipsorum regula districtius interdicit, volens & concessit, quod si vendi contingeret res mobiles antedictas precio æstimato, quod hujusmodi pretium per procuratorem deberet recipi, à præfate sede, vel Cardinali gubernatore ejusdem ordinis deputatum, per procuratorem eundem in rem licitam, cuius usus esset penitus ejusdem ordinis fratribus, expendendum: hoc pacto, quod possent de vilibus rebus mobilibus, vel parum valentibus fratres ipsi pietatis seu devotionis intuitu, vel pro alia honesta causa, & rationabili obtemperante licet per hoc superiorum licentiam intra vel extra dictum ordinem ordinare. Quamquam autem per considerationem motus prædecessor noster ordinavit, supradicta illa dicto ordini existimans profutura: ipsa tamen intento modo utendi statum ipsorum ac dictæ ecclesiæ subsecuta patientia circa ipsum non profuisse, sed potius tam ipsis fratribus, quam multis aliis obtulisse. Quibus magistra rerum experientia noscitur declarasse, ipsos quidem fratribus quantum ad statum perfectionis, quam profuit reservatio nominis supradictæ: cum tamen perfectio vite Christianæ principaliter, & essentialiter in charitate consistat, quæ ab Apostolo perfectionis regulum dicitur, & quæ unit seu jungit aliquando in se habminem suo fini: ad quam per contemptum bonorum temporalium, & ipsorum expropriationem via disponitur; per hoc præcipuè, quod sollicitudo cum temporalibus in acquirendo, conservando, & disponendo cogitur, quæ plerumque ab actu charitatis retrahit, impeditur: restat quod si sollicitudo eadem post expropriationem hujusmodi, quæ ante ipsam inerat, perseveret, ad perfectionem hujusmodi, talis expropriatio valeat nihil conferre. constat autem, quod post ordinationem prædictam non fuerunt in acquirendis ac conservandis bonis prædictis in iudicio & extra minus solliciti, quam ante illam fuerant fratres ipsi, quamquam sint religiosi mendicantes alii, habentes aliqua in communi. Adhuc nec mihi profuit dictis fratribus ordinatio supradicta, quantum ad hoc, quod propter carentiam talis proprii se pauperiores dicere valeant, quam si res ipsas cum illo (quod carere se dicunt) dominio obtinerent. Licet etiam prædecessor noster prædictis dominium earum reverti, quæ ipsis fratribus offerri seu conferri, aut alia obtinere contingeret, quarum tamen usum facti dominium habere licet ordini, vel fratribus antedictis (usu facti simplici prædictis fratribus reservato) in se Romanamque ecclesiam recipiendum duxerit, ac libere pertinere decreverit, ut superius est expressum: attento tamen ipsorum fratrum utendi modo, & ejus effectu, ac po-

^a De utilitate disputationis omnino vide sylvam nuptialem Joannis de Navozan in princ. Font.

scientia circa modum ipsius Romane ecclesie subsecuta, non ipse usus fratrum dici debet, sed potius Romane ecclesie dominium esse simplex. Quis enim simplicem usufructum dicere poterit, cui rem usufructu licet permittatur, vendere ac donare? proculdubio hanc naturam repugnantem noncuntur, nec ad usufructum pertinere, quae tamen de rebus mobilibus antedictis faciunt fratres ipsi. Quod autem dominium Romane ecclesie reservatum simplex censeri debeat, ex hoc patet, quod ex illo nullum eidem ecclesie temporale obvenit haftenus commodum, nec speratur, quod obvenire debeat in futurum, cum nec in intentio reservantis, nec fratrum ipsorum fuerit, quod ad quemcumque alium, quam ad fratres dictarum rerum, perveniret compendium, quod proculdubio modus utendi fratrum ipsorum, & Romane ecclesie subsecuta patientia evidenter declarat. Et quod talis intentio fuerit ordinantis, & ex hoc patet, quod illarum rerum sibi, & ecclesie Romane dominium duntaxat retinuit, quarum usum facti liceret habere ordini, & fratribus antedictis: talis autem domini carentia re in presenti ac spe in futurum omnimodo denudati, quoad paupertatem temporalem, quam alioquin (prae mendicantibus aliis in communi habentibus) sibi vendicant dicti fratres, pauperiorem non efficit non habentem. Quod autem a quoad res, quae usu consumuntur, non sint censendi usufructu fratres ipsi, ex sequentibus liquet satis: dicere siquidem, quod in talibus rebus usus juris vel facti separatus a proprietate rei seu dominio possit constitui, repugnat iuri, & obviat rationi, nec praedecessoris nostri praedicta fuisse videtur intentio, Romane ecclesie talium bonorum dominium reservare. Quis enim sanae mentis credere poterit, quod intentio fuerit tantis patris, ut nius ovi, seu casti, aut fructu panis, & aliorum usu consumptibilium, quae saepe fratribus ipsis ad consumendum & vestigio conferuntur, dominium Romane ecclesie, & usum fratrum retineret? profecto probabile non videtur, praesertim cum illorum bonorum duntaxat dominium praefatae ecclesie reservaverit, quorum simplex usus facti pertinere potest ad fratres dicti ordinis, quod nequaquam potest in rebus usu consumptibilibus reperiri, in quibus nec jus utendi, nec usus facti, separata a rei proprietate seu dominio possunt constitui vel haberi. Et quod de talibus rebus non intellexerit, evidenter ostendit, dum respondet legi, dicenti, non posse usufructum a dominio perpetuo separari, ne dominium domini, semper abscedente usu, in utile reddatur: quae quidem lex de rebus illis intelligitur, quarum penes unum usus rei, & penes alium dominium possit (licet inutile) remanere, quod nequaquam in rebus usu consumptibilibus potest esse, cum in illis per usum vel abutium usufructu substantia talis rei esse desinat, & per consequens proprietate etiam inutilis non subsistat. Cum enim usufructus prout est in re constitutus, qui servitus dicitur personalis, & pro quo reales competunt actiones, nihil sit aliud, quam jus utendi, nec usus, qui etiam personalis est servitus, sit aliud, quam jus tantum utendi rebus alienis salva rei substantia, id est jus percipiendi fructus, & utilitatem aliam in totum, vel pro parte suo nomine, qui possunt ex re, in qua usufructus seu usus constituitur provenire: propter quod proprietate reputatur inutilis, a qua perpetuo abscedit usufructus seu usus constitutus rebus, ex quibus ipsis stantibus usufructuario seu usufructu nulla possit utilitas provenire: patet quod ad hoc, quod talis usufructus, vel usus in re aliqua constitui valeat, requiritur, quod ex re illa possint fructus, vel utilitas (salva ipsius rei substantia) ad fructuarium vel usufructum pervenire. Quod si nulla

ad ipsos possit ex re ipsa utilitas (salva rei substantia) pervenire, quales res constat esse usu consumptibiles, nequaquam possit in rebus ipsis cuiquam usufructus vel usus constitui, vel a quoquam haberi. Adhuc nec jus utendi, quod nec est jus in re, nec servitus personalis, sed mere jus personale, pro quo reales actiones non competunt, in rebus talibus, vel rebus ipsis utendi potest constitui vel haberi, cum & jus tale exigat, quod ex re ipsa, quae ad utendum conceditur, tali modo ad usufructum pervenire possit utilitas aliqua, ac cum usu permanere usufructu, substantia salva rei, quod nequaquam potest (sicut ad sensum potest percipi) in rebus usu consumptibilibus reperiri. Rursus nec simplex usus, qui nec est servitus, nec pro illo competit jus utendi, in talibus rebus potest constitui vel haberi: cum enim uti re aliqua, nihil sit aliud proprie, quam fructus rei sive utilitatem aliam in solidum vel pro parte recipere, qui ex ea possunt (salva rei substantia) provenire; restat quod re illa uti quis nequeat, ex qua (ejus salva substantia) nulla sibi provenire potest utilitas, quales res usu consumptibiles esse constat. Ex quibus patet, quod nec usus, qui est servitus personalis, nec jus utendi quod non est servitus, sed mere jus personale, nec actus ipse utendi sine jure aliquo possunt in rebus usu consumptibilibus constitui vel haberi, cum quodlibet praemissorum exigat, quod ex re ipsa (salva rei substantia) possit habenti jus utendi, seu utenti ex re ipsa utilitas aliqua provenire, quod utique in rebus nequit usu consumptibilibus reperiri. Nec obviat praedictis, quod idem praedecessor noster in ordinatione praedicta etiam illorum, quae ad vitam sustentationem pertinent, sibi & Romane ecclesie dominium reservavit: hoc enim de rebus illis duntaxat debet intelligi, quae usu non sunt consumptibiles, sine quibus humana vita non est sustentabilis, quae utique non sunt paucula. Licet autem in rebus usu consumptibilibus, nec jus utendi, nec ipsum uti possit constitui vel haberi, ipsis tamen poterit jus abuti: Abuti autem (dum tractatur de rebus usu consumptibilibus) pro rei consumptione sumitur, quod ei opponitur, quod est uti. Vti quidem praesupponit, quod cum usu (salva rei substantia) maneat, sed abuti exigat, quod cum actu hujusmodi rei substantia consumatur: cum abuti nihil aliud, quam contra naturam usus uti in hac materia proprie possit dici. Licet autem quis re usibili absque jure utendi aliquo uti possit, ipsum tamen uti, etiam in re tali absque jure utendi, separato a dominio vel conjuncto, nec ab aliquo potest constitui, nec a quoquam haberi. Et quod talis usus constitui nequeat, ex hoc patet, quod dare vel constituere quod suum non est, nec ad se pertinet, nemo potest, licet interdum illud dare possit aliter, quam sit suum. Actus autem ipse utendi ad utentem pertinet, in quantum quis suorum actuum per liberum arbitrium & voluntatem dominus dicitur, cum per hoc illos non exercere valeat, vel etiam exercere: non autem actus ipse utendi ad eum pertinet, qui concedit alii, quod in re sua actum illum valeat exercere: quod utique nihil est aliud, quam quod actum suum ad rem concedentis ad actum suum utentis valeat applicare. Sicut qui equum suum alicui commodat, non actum equitandi concedit commodatario, sed quod actum illum in equo suo valeat exercere: quod non est utique actum utendi simplicem concedere sine jure, cum hoc concedere nihil sit aliud, quam concedere jus utendi: quod quidem jus utendi separatum a proprietate seu dominio in rebus, quae usu consumuntur, nequit constitui: ut patet manifestius ex praedictis. Praeterea quod simplex usus, id est, sine jure utendi a proprietate seu dominio separatus, etiam in re usibili haberi nequeat, sic probatur. Si enim possit haberi usus talis, aut ante actum ipsum, aut in ipso actu, aut post completum actum hujusmodi haberetur. Quod autem hoc nequeat fieri, ex hoc patet: quod

a Vide gloss. postquam in Clem. ex vi. §. praeside. ver. solutio. vi. dicitur dicendum.

non est, nequaquam haberi potest: patet autem quod actus ipse antequam exercetur, aut etiam dum exercetur, aut postquam perfectus est, in rerum natura non est, ex quo sequitur, quod haberi minime potest: licet enim & ante actum ipsum quis facultatem illam habeat exercendi, per hoc tamen actus ipse in rerum natura, nisi in potentia, non existit: cum autem actus est in fieri, nec adhuc quod ipse actus in rerum natura sit, potest dici, licet pro eo quod sit in fieri, dici possit: quod enim de actu, qui est in fieri, praterit, vel futurum est, jam non est in rerum natura, sed memoria vel apprehensione tantum est, quare nisi prout in memoria vel apprehensione tantum est, haberi nequaquam potest. Quod autem in presentia sit, momentaneum vel instantaneum est, quod utique magis intellectu quam sensu percipi potest: unde nec potest haberi pro tunc, nisi pro momento illo seu instanti, in quo cum sit, potest dici actum post actum completum: licet si ex facto ipso producta res aliqua fuerit, res ipsa aliqua facta haberi valeat, factum tamen ipsum, quod jam transit, nisi in memoria (prout supra dictum est) non habetur. Præterea si simplex usus absque jure utendi haberi possit ab aliquo, constat, quod non justus esset actus utendi hujusmodi reputandus: cum ille usus fuerit, cui jus non competeat utendi: talis autem usus non justus ad perfectionis statum nequaquam pertinet, nec perfectioni aliquid adjicit, sed sibi repugnare potius ac detrahente noscitur manifestè. Quod autem usum non justum conditor canonis fratribus ipsis intellexerit reservare, nequaquam debet aliquis sapiens æstimare, imò quod de justo intellexerit ex eo potest evidenter apparere, quod in eadem ordinatione curavit adjicere, quod illarum rerum duntaxat in se & ecclesiam Romanam recipiebant dominium, quarum usum facili liceret habere fratribus seu ordini antedictis, subjungens nihilominus, quod non rerum omnium usum habere debeant fratres Christi: quantum autem ad usum facti simplicem absque omni jure utendi attinet, nulla rerum quoad fratres differentia est censenda: sic enim vis de facto possunt prohibitis, ut permittis: quare præmissa rerum distinctio ad illum usum facti potius est referenda, pro quo ipsis competi fratribus jus utendi: quarundam enim rerum usus fratribus ipsis prohibitus noscitur, & quarundam permittis: ex quo sequitur, quod usus facti, de quo ordinatio loquitur, de tali intelligi debeat, qui justus sit, id est pro quo competeat jus utendi, & hoc conditor ipse canonis exprimit evidenter, cum in eadem ordinatione adjeccerit, quod moderatus usus in expressis prius rebus ipsis fratribus est concessus. Præterea si in rebus consumptibilibus possit usus constitui vel haberi, nequaquam simplex, nec à rei substantia, proprietate, seu dominio separatus usus hujusmodi potest dici, cum per talem usum, id est utendi actum, & in ipso actu, & cum ipso actu res consumatur hujusmodi, ac in ipsius rei exercetur substantia, nec sine ipsius consumptione esse valeat usus talis: ex quo patet, quod usus talis nec simplex nec separatus à dominio potest dici. Rursus si necdum fratribus ipsis ordinatio prædicta non profuit, sed etiam occasionaliter honori sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ non leviter detrahit & detraxit. Nunquid non præfatæ ecclesiæ derogatur honori, si ipsam oporteat nunc in foro ecclesiastico, nunc in seculari, interdum quoque coram pedaneis iudicibus, & plerumque pro rebus parvis & viliibus continuè litigare? Hoc autem notum est fieri, cum occasione retentionis dicti domini omnes causæ occurrentes agendo vel defendendo pro bonis hujus-

modi nomine Romanæ ecclesiæ virtute cujusdam privilegii à se. re. Martino Papa quarto prædecessore nostro concessi, super hoc agitentur, & (quod gravius est censendum) procuratores causarum hujusmodi multos vexare dicuntur indebitè, licet potestas antea procuratoribus talibus pro privilegio antedictum, quoad administrationem bonorum præmissorum dudum servata non fuerit, nec servetur, quæ omnia in notam & injuriam sanctæ Romanæ ecclesiæ non est dubium redundare. Adhuc ordinatio antedicta ecclesiarum prælati & rectoribus gravis existere nimium & molesta monstratur. Nunquid non grave præmissa potest existere, quod ipsos oporteat se opponere sanctæ Romanæ ecclesiæ, quæ ipsorum caput noscitur & magistra, ac cum ea agendo vel defendendo litigare assidue, vel cedere juri suo? hoc tamen oportet illos facere, cum in multis dicti fratres prædictis existere dicuntur injurii, sicut multorum prælatorum & rectorum diversarum Provinciarum adhuc in curia existentium habet insinuationem, qui quidem fratres facti sui procuratores nituntur defendere antedictos. Nos itaque, qui veritatem tenemus colere, velut ille, qui illius, qui veritas noscitur, licet immeriti, vicem tenemus in terris, illa volentes in sancta Dei ecclesia, quæ non verbis obtinet tantum, sed quæ re potius obtinet: præmissis in scrutinio rectè considerationis adductis, ac deliberatione cum fratribus nostris & multis aliis præbiteria diligenti, dignum arbitrantur & congruum præfatos dicti ordinis non verbis tantum, non simulationibus, sed operibus clarè veritate suffulcitis peritioris status, ac aliorum pauperum sibi prærogantur, præ aliis mendicantibus vendicare, ac nihilominus honori sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cujus obsequium posset gloria, si tam perversa simulationi, quæ profecti & ipsis simulantibus officii, & aliis scandalis materia subministrat, dissimulando illi occurrere, coherentes ac insuper volentes indemnitati prælatorum & rectorum salubriter super hoc providere, nolentes in posterum sub prætextu seu pallio talis domini temporum verbalis, nudi ac ænigmatici tanta boni, quanta illi fratres faciunt, infici, ac fomentum tantis malis, quanta procedunt ex simulatione hujusmodi, ministrare. De fratrum nostrorum consilio hoc edicto in posterum valituro sancimus, quod in bonis, quæ in posterum conferentur vel offerentur, aut aliis personis obtinerentur continget fratribus seu ordini prædictis (exceptis ecclesiis, oratoriis, officiis & hospitalibus, ac vasis, liberis & vestimentis divinis officii dedicatis vel dedicandis, quæ ad ipsos pertinent in futurum, ad quæ se non extendunt sicut inconvenerunt, ad illa supra dicta: propter quod constitutionem istam ad illa extendi nolumus) nullum seu domini sibi obsequium occasione ordinationis prædictæ seu cupisvis alterius à quocunque prædecessorum nostrorum super hoc specialiter aditæ Romanæ ecclesiæ acquiratur, sed quoad hoc habeantur prioris ordinationes hujusmodi pro non factis. Per hoc autem in his, quæ abque dictis ordinationibus in bonis prædictis ad dictam ecclesiam provenire vel pertinere quomodolibet poterant vel debebant, nullum eidem parari præjudicium volumus, sed illa sibi expressis intacta & inviolata servamus. Et quia præfatum Martini Papæ prædecessoris nostri privilegium, dudum servatum quoad administrationem bonorum præmissorum non existit, nec servatur, ac ipsorum procuratorum officium, qui nominantur à ministris & custodibus dicti ordinis, ecclesiæ Romanæ injuriosum, ac multis aliis molestum noscitur, & etiam onerosum: districtius inhibemus, ne deinceps pro accipiendis, petendis, extorquendis, defendendis seu administrandis bonis, quæ in posterum fratribus vel ordini prædictis offerri vel conferri, seu aliis obtinerentur, contingat.

^a Vide Bart. lib. 2. minori c. 8. dist. dicentem constitutionem Martinum non profuit correptam. adde Baldum relatum per Pet. de Anchar. Clem. Extr. vi.

continget, quisquam nominetur à quoquam seu constituetur amodo nomine sanctæ Romanæ ecclesiæ procurator: nec occasione cuiusvis privilegii, quicunque administrationem quorumcumque bonorum, quæ obveniunt fratribus ipsius, vel ordini contingit in posterum in iudicio vel extra, agendo vel defendendo, supplicando, vel alias quomodolibet assumere vel exercere dicte ecclesiæ nomine audeat, nisi de sedis Apostolicæ licentia speciali: decernentes irritum & inane, si secus à quoquam in posterum contigerit attentari: Non obstantibus quibuscumque privilegiis, à Martino Papa prædicto, vel aliis prædecessoribus nostris ipsi fratribus vel ordini, sub quacunque forma vel expressione verborum concessis. Per hoc autem dicti ordinis regulæ in aliquo non intendimus derogare, nec privilegiis fratribus ipsi seu eorum ordini ab Apostolica sede concessis (nisi dumtaxat quoad præmissa & ista tangentia) præiudicium aliquod generare. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, inhibitionis, constitutionis & intentionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, &c. Datum Avinioni 6. Idus Decemb. pontificatus nostri, Anno 7.

CAP. IV.

Opinio, qua asserit Christum, & eius discipulos nihil habuisse, & sic huiusmodi habuerunt nullum ius esse fuisse, erronea est & hæretica. Recensitas vagans est valde notabilis & glossa habet profundas, qua sunt ex sacra scriptura fontibus hausta. Si diligenter extra vagantem, præcedentem & sequentem inspexerit, locum hunc aptum fuisse signatum, mea opinione dixerit.

Cum a inter nonnullos viros scholasticos sæpe contingat in dubium vocari, utrum pertinaciter asserant Redemptorem nostrum, ac Dominum Iesum Christum, ejusque Apostolos in speciali non habuisse aliqua, nec in communi, etiam hæreticum, sit censendum, diversa & adversa etiam sententibus circa illud. Nos huic confectioni finem imponere cupientes, assertionem huiusmodi pertinacem, cum scripturæ sacre, quæ in plerisque locis ipsos nonnulla habuisse asserit, contradicat expressè, ipsamque scripturam sacram, per quam utique fidei orthodoxæ probantur articuli, quoad præmissa fermentam aperte supponat continere mendacii, ac per consequens quantum in ea est ejus in rotum fidem evacuant, fidem catholicam reddat, ejus probationem adimens, dubiam & incertam, deinceps erroneam fore censendam & hæreticam, de fratrum nostrorum consilio hoc perpetuo declaramus edicto. Rursus in posterum pertinaciter asserere, quod Redemptori nostro prædicto, ejusque Apostolis, quæ ipsos habuisse scripturæ sacre testatur, nequaquam ius ipsi utendi competierit, nec illa vendendi seu donandi ius habuerint, aut ex ipsis alia acquirendi, quæ tamen ipsos de præmissis fecisse scriptura sacra testatur, seu ipsos potuisse facere supponit expressè: cum talis assertio ipsorum usum & gesta evidenter includat in præmissis non iusta, quod utique de usu, gestis, seu factis Redemptoris nostri Dei filii sentire nefas est, sacre scripturæ contrarium, & doctrinæ catholice inimicum; assertionem ipsam pertinacem de fratrum nostrorum consilio deinceps erroneam fore censendam merito ac hæreticam declaramus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum infringere, vel ausu ei temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Avinioni 2. Idus Novemb. Anno 7.

CAP. V.

Reprobatur opinio illorum detractorum, qui presumunt

a Vide B. Anton. p. 4. tit. 12. c. 4. & Thurectem. in summa de Eccl. l. 2. c. 152. ad 10. argum.

impugnare constitutiones Ioan. 22. Ad conditorem canonum. & Cum inter nonnullos: supra immediate præcedentes. Et præmissis responsionibus ad omnes eorum objectiones, tandem declarantur tanquam hæretici, & Romana ecclesiæ rebelles, ab omnibus evitandi, si deinceps scienter verbo vel scripto aliquid defendere vel approbare contra illas presumpserint. Hic habetur sub parte secunda & tertio, de clavium materia, prolata & utilia dissipata.

Quia quorundam mentes sic pater mendacii dicitur excoctasse, quod nostris constitutionibus, quarum una incipit: Ad conditorem canonum: alia vero, Cum inter nonnullos. utique tam cum fratribus nostris sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus, quam cum multis Archiepiscopis & Episcopis, aliisque ecclesiarum Prælati, necnon & compluribus sacre Theologiæ magistris, ac utriusque juris Professoribus deliberatione præhabita diligenti digestis, ac de præmissorum fratrum nostrorum consilio promulgatis: non absque multa temeritate pleffibili, nisi sunt detrahere, & nituntur veritatem quam continent, per falsas insinuas obfuscare. Nos tam perniciosos ausibus, ne eorum doctrina pestifera simplicium animos labefacere, ac in sui erroris devium deducere valeat, de eorumdem fratrum consilio decernimus super hoc salubriter (ut sequitur) providere. Ad impugnandas autem constitutiones prædictas superscripta ratione, tam verbo, quam scripto usi sunt publicè, sicut fertur: illud, inquit, quod per clavem scientiæ, in fide ac moribus semel definitum Romani Pontifices, ad eam immutabilem perseverat, quod illud successoribus revocare non licet in dubium, nec contrarium asserere: licet deus, quæ per clavem potestatis ordinaverint, asserant se esse: in confirmatione autem regulæ ordinis fratrum minorum, Honorii tertii, Gregorii noni, Innocentii quarti, Alexandri quarti, Nicolai quarti prædecessorum nostrorum summorum Pontificum hæc verba asserunt contineri: Hæc est regula Evangelicæ Christi, & Apostolorum imitatrix, quæ nihil in hoc mundo habet proprium vel commune, sed in rebus, quibus utuntur, habent simplicem usum facti: his addere præsumentes, præfatos summos Pontifices, & multa concilia generalia per clavem scientiæ definitum paupertatem Christi & Apostolorum consensisse perfectè in expropriatione cuiuslibet temporalis domini civilis & mundani, & sustentationem eorum in solo & nudo usu facti etiam constituisse: ex quibus nituntur concludere, non licuisse, nec licere ipsorum successoribus contra præmissa aliquid immutare. Ideoque cum constitutio nostra in ratione prædicta, contra definitiones prædictorum prædecessorum nostrorum (sicut asserunt) definitum, Christum & Apostolos in iis qui habuerunt habuisse non tantum simplicem usum facti, sed ius faciendi de ipsis, eosque ipsos fecisse scriptura sacra testatur: pertinacem assertionem dicentium ipsos ius huiusmodi minime habuisse, cum actus illorum fuisse concludant non iustos, quod de Christo nefas est dicere, hæreticam declarando: concludere fatagunt, licet falsò, nobis non licuisse declarare vel statuere supra dicta. Item quia constitutio, Ad conditorem canonum: contra definitiones prædictas fratres minores asserit non posse habere in re aliqua simplicem usum facti, nituntur similiter concludere contra ipsam. Quod autem quod in ratione prædicta præmittitur, videlicet, quod illa, quæ per clavem scientiæ in fide ac moribus à summis pontificibus semel sunt definita, eorum successoribus revocare non licet in dubium, nec contrarium asserere, licet secus sit (sicut dicunt) in iis quæ per clavem potestatis per summos Pontifices ordinantur, prorsus sit contrarium veritati, patet ex sequentibus evidenter: primò quidem secundum illos, qui tenere clavem

spiritualem nequaquam esse scientiam, sed ligandi atque solvendi potestatem, pater asserores prædictos, ponendo esse scientiam, errasse: pro quibus facit clavis definitio, quæ à doctoribus datur: Clavis est specialis potestas ligandi atque solvendi, quæ iudex ecclesiasticus dignos recipere, & indignos excludere debet à regno. Item quia claves, de quibus agimus in collatione sacerdotalis ordinis, conferuntur: constat autem, quod ordinato in sacerdotem scientia communiter non confertur: quare secundum illos videtur, quod scientia non est clavis, sed potentia tantum ligandi atque solvendi debeat dici clavis. Adhuc secundum illos, qui ponunt unam clavem spiritalem esse scientiam, & secundum illos, qui auctoritatem discernendi inter lepram & lepram esse asserunt clavem, & aliam potestatem ligandi atque solvendi, noscuntur evidenter errasse. Supponunt enim per claves huiusmodi circa ea, quæ fidei sunt, & alia, posse per constitutionem aliquam definiti: claves autem; quæ in sacerdotali conferuntur ordine, ad alia minime se extendunt: aliis sequeretur quod circa permissa possent constitutiones sacerdotes simplices facere, quod falsum esse videtur. Si autem intendant claves istas extendere ad generalem potestatem attributam beato Petro, suisque successoribus in persona ejusdem in commissione officii pastoralis, per quam utique videtur evidenter ipsis omnia concessisse, sine quibus pastoris universalis convenienter cura nequit, seu officium expediri: adhuc claret ipsos etiam errasse: dicunt enim alium affectum habere illa, quæ per clavem scientiæ, & aliam illa, quæ per clavem potentia statuuntur, supponentes alia per clavem scientiæ, & alia per clavem potentia statui, seu etiam definiti, quod evidenter est falsum: per clavem enim scientiæ, sive per auctoritatem discernendi, seu cognoscendi inter lepram & lepram (si ipsam dixerimus esse clavem) nil aliud per ipsam illi, cui datur, tribuitur, nisi auctoritas cognoscendi. Et autem, cui datur auctoritas de re aliqua cognoscendi, de illa definiendi non intelligitur esse data. Quare restat, quod ad convenienter statuendum, seu aliquod definiendum, utraque clavis, scilicet cognoscendi & definiendi necessario requiratur: vel quod soli clavis potentia statuere competat, & etiam definire: sed sicut lumen materiale clavium in usum clavis materialis dirigit, & quasi quantum ad hoc obtineat scientia vicem lucis. Et hoc salvator noster in promissione clavium facta beato Petro sensisse videtur expressè, cum post illam immediatè subjunxit: Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis, nulla de scientia habita mentione. Quod autem subsequenter proponitur in ratione prædicta: videlicet, quod in confirmatione & declaratione regulæ fratrum minorum, nonnullorum prædecessorum nostrorum, videlicet Honorii tertii, Gregorii noni, Innocentii quarti, Alexandri quarti, Nicolai quarti, verba huiusmodi continentur. Hæc est regula Evangelicæ, &c. supra posita, usque ubi in nudo usu facti etiam constituisse patet, prorsus obviat veritati. Honorius quidem præfatam regulam absque declaratione aliqua confirmavit, in cuius confirmatione de verbis prædictis mentio aliqua non habetur, ut liquere potest cuilibet confirmationem huiusmodi intuenti, nisi quatenus de vita Evangelicæ habetur mentio in ipsa regula confirmata: ibi, cum dicit: Hæc est regula fratrum minorum, videlicet domini nostri Iesu Christi sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Ex quibus verbis concludi non potest, quod per ipsum prædecessorem nostrum ea, quæ ipsi in verbis prædictis asserunt, fuerint definita: imò potest concludi potius, quod vita Evangelicæ, quam Christus & Apostoli tenuerunt, habere in communi aliqua non

excludat, quum sine proprio vivere non cogit, quod sic viventes nihil habeant in communi. In declarationibus quoque Gregorii, Innocentii & Alexandri prædictorum, qui eandem regulam absque confirmatione alia declarant, similiter nulla potius sit mentio de prædictis: imò per eas evidenter offenditur eorum, quæ habere licet ipsis fratribus, usum juris ad ipsam ordinem pertinere. Gregorius quidem in sua declaratione, quantum ad hoc, interseruit, quæ sequuntur: Dicimus, quod nec in speciali, nec in communi debent habere proprietatem: sed utensilium, librorum, & eorum mobilium, quas licet habere, ordo usum habeat, & fratres, secundum quod generalis minister & provinciales ordinandum duxerint, bisutantur. Innocentius autem & Alexander præfati in suis declarationibus sic dixerunt: Dicimus insuper, quod cum in ipsa regula contineatur expressè, quod fratres nihil sibi proprium, neque domum, neque locum, neque aliquam rem, quod nec in communi, nec in speciali debent proprietatem habere: sed locorum, & domorum, utensilium, & librorum, & eorum, quæ licet habere, ordo usum habeat, & fratres, secundum quod generalis minister & provinciales minister ordinandum duxerint, bisutantur. Cùm enim dicitur in declarationibus prædictis, quod ordo usum rerum habeat permissum, ad usum juris necesse est hoc referri: facti quidem, quæ singulorum sunt, personam veram exigunt, & requirunt: ordo autem vera persona non est, sed representata & imaginaria potius est censenda: quare, quæ sunt facti sibi ferè convenire nequeunt, licet ei possint congruere quæ sunt juris. Adhuc licet declaratio Nicolai quarti prædicti contineat, quæ sequuntur. Hæc illi sanctæ regulæ professoribus, qui Evangelicè instituti sunt eloquio, vitæ Christi roborantur exemplo, funditorumque militantis ecclesiæ Apostolorum episcopi sanctorumque actibus firmantur. Et post in eadem declaratione subjunxit dicens, quod abdicatio proprietatis omnium rerum, tam in speciali, quam in communi propter Deum meritoria est & sancta, quam et Christus viam perfectionis ostendens, verbo docuit, & exemplo firmavit: quamque primi fundatores militantis ecclesiæ, prout ipso fonte hauserant, in ipsa perfectè vivere, per doctrinam ac vitam ipsorum aliter direxerunt. Ex verbis tamen prædictis nequaquam potest colligi, quod præfati prædecessores nostri Nicolai intentio fuerit, dicere, quod dicta regula, quod omnia, quæ continentur in ea, Evangelicè continentur eloquio, ac vitæ Christi roborentur exemplo, nec Apostolorum vita & actibus sit firmata. Quia enim multa contineri in dicta regula, quæ nec Christus verbo docuit, nec exemplo firmavit: utque, quod præcepit conditor regulæ fratribus universis, ut nullo modo denarium vel pecuniam recipiant per se, vel per interpositam personam, nec non & de multis aliis contentis in dicta regula: quæ utique nec Christus, nec Apostoli verbo docuerunt, nec firmaverunt exemplo. Nec obstat, quod Christus portare pecuniam Apostolis & discipulis, dum ipsos ad prædicandum mitteret, interdixit: quod tamen antequam eos mitteret, ipsis fuisse legitimum interdictionem. Quodque post reditum pecuniam portaverunt, in plerisque locis evangelicè veritas, & Apostolica dicta testantur. Præterea Augustinus dicit expressè, quod illud non fuit præceptum, sed potestas recipiendi necessaria ab eis, quibus prædicabant Evangelium, quam servare Apostolus prædicavit, vel etiam non servare. Sed hoc Romanus Pontifex prædecessor noster Nicolaus, quoad principalia tria vota, scilicet in obedientia vivere, & sine proprio, & in castitate, ac alia, si qua Evangelio reperiantur expressè, in dicta regula videtur intellexisse dicere in declaratione prædicta: quod utique declarationibus nostris in

nullo obvia supradictis : adhuc non apparet ipsum dixisse sustentationem Christi, & Apostolorum eius in solo & nudo simplici consistere usum facti : cum, quoad Christum & Apostolos, nullam prafatus predecessor noster Nicolaus in sua declaratione fecerit mentionem : imò sensisse fatetur expresse, quòd jus aliud à proprietate habuisse poterunt : cum de sola abdicatione proprietatis, non juris alterius, in prafata declaratione, quantum ad ipsos attinet, mentio haberetur. Adhuc idem Nicolaus predecessor noster videtur sensisse, quòd Christus & Apostoli etiam quoad proprietatem habuerunt aliquid in communi, cum enim in sua declaratione prafata verba de abdicatione proprietatis dixisset, respondens objectioni tacite, qua sibi de loculis, quos Christus habuisse in Evangelio legitur, poterat fieri, statim quæ sequuntur, subiunxit : nec his quifquam putet obfistere, quòd interdum dicitur Christum loculos habuisse : nam sic ipse Christus, quos perfecta sunt opera in suis actibus, viam perfectionis exercuit, quòd interdum infirmorum imperfectionem condescendens & viam perfectionis extolleret, & imperfectorum infirmas semitas non damnaret : sic & infirmorum personam Christum asserit in loculis suscepisse. Alias impertinens de loculis fuisse objectum, nisi intellexisset Christum etiam quoad proprietatem loculos habuisse : Præterea si diceretur Christum in loculis habuisse tantummodo simplicem usum facti, frustra diceretur, quòd in personam infirmorum ipsos Christus habuit loculos : cum secundum eum perfectis etiam conveniat habere simplicem usum facti. Et si quartum, propter quos infirmos istos loculos haberit : Augustinus, cuius dictum inferum est in decretis, responderet dicens : Habeat dominus loculos à fidelibus oblati conservans, & suorum necessitatibus, & aliis indigentibus tribuebat : unde constat ipsum de suis discipulis hoc sensisse. Nec hoc sicut in communi & quoad proprietatem aliqua habere derogat, juxta dictum Greg. IX. prafatum altissimæ paupertatis, qui in quadam sua decretali dicit expresse, fratres prafatores & minores in altissima paupertate Christo pauperi famulari : & tamen constat ipsos prafatores habere in communi etiam quoad proprietatem aliquam, quòd eorum regula & statuti non repugnat. Hoc etiam Alexander predecessor noster prafatus in commendatione libelli, contra statum praficatorum & minorum editi videtur sensisse, in qua aliquando de dictis fratribus, quæ sequuntur subjungit, cum insuper respondet, quòd iidem fratres omnia propter Deum dereliquerint, exilia vitæ subsidia mendicantes, Christumque imitentur pauperem, perfectionem Evangelicam amplectantur : propter quòd evidenter apparet eos non solum in statu salvandorum existere, sed etiam perfectorum, & per suam religionis observantiam, quæ quidem ipsius perfectionis Evangelicæ tenet formam, in æternæ retributionis premio præcellentem gloriam promereri : ubi quidem expresse dicit, prafatores Christum pauperem imitari, ipsosque perfectionem Evangelicam amplectari, & in statu existere perfectorum, quòdque ipsorum religionis observantiam perfectionis Evangelicæ tenet formam, & tamen constat ipsos habere posse etiam quoad proprietatem aliquam juxta eorum regulam in communi. Nos obstat, quòd dicit Innoc. alias Celestinus V. predecessor noster prafatus, in prafata declaratione esse habere pauca propria propria, & altiorum, quæ nulla habet propria, tamen habet in communi altissimam, quæ nihil habet in hoc mundo, nec in proprio, nec in communi, dicitur quidem quòd hoc dixerit, non ut Papa, sed ut frater Petrus de Tarantasia, in quadam postilla sua, quare dicta prafatorum summorum Pontificum sunt ei merito præferenda : Dicunt etiam quòd Apostolus de tali altissima loquitur paupertate, dicens :

Et altissima paupertas eorum abundavit in divitiis simplicitatis eorum, quòd evidenter est falsum : quia ibi loquitur de paupertate Mæcedonum, qui etiam in speciali bona temporalia obtinebant : de quibus Apostolus asserit, quòd supra vires suas miserant elemosynas sanctis. Quòd autem dicitur in declaratione Nicolai predecessoris nostri contineri, quòd fratres minores in rebus, quæ eis obveniunt, habent tantum simplicem usum facti : dicitur quòd si ipse intellexerit simplicem usum facti denudatum omni jure, ita quòd fratres ipsi seu ordo nullum jus habeant utendi, hoc est expresse contra declarationem Greg. Innoc. Alex. summorum Pontif. praficatorum, quibus expresse quòd talium bonorum ordo usum habeat, continetur, quòd de usu juris est intelligendum necessarium, ut superius est probatum. Adhuc dicitur quòd est cum hoc impossibile, scilicet usum facti simplicem absque jure aliquo (quòd nihil aliud, quàm ipsum uti proprie potest dici) posse in re aliqua etiam usu non consumptibili ab aliquo obtineri, prout in decre. ad conditorum canonum, est probatum : & Aug. in lib. XI. de actu, tenet expresse. Præterea si simpliciter usus denudatus ab omni jure haberi posset ab aliquo, constaret quòd actus utendi hujusmodi esset reputandus non justus, cum ille usus fuerit cui jus non competeat utendi : usus autem non justus ad perfectionis statum nequaquam pertinet, nec perfectioni aliquid adjicit, sed sibi repugnare potius noscitur manifestè. Quòd autem usum talem non justum conditor canonis fratribus ipsis intellexerit reservare, probabile non videtur : imò quòd de justo intellexerit, ex eo potest evidenter apparere, quòd in eadem ordinatione adjicit, quòd illarum rerum duntaxat in se & etiam Rom. eccl. recipiebatur dominium, quarum usum facti liceret habere fratribus seu ordini antedictis subjungens quòd non rerum omnium usum habere debeant fratres ipsi. Quantum autem ad usum facti simplicem absque omni jure utendi attinet, nulla rerum potest esse ceteri differentia quoad fratres : sic enim uti de facto possunt prohibitis, ut permissis. Ex quo sequitur quòd usus facti, de quo ordinatio loquitur, de tali intelligi debeat, qui justus sit, & pro quo competeat jus utendi, & ipse videtur conditor canonis ex eo etiam sensisse, quòd in eadem ordinatione subiunxit, quòd moderatus usus in expensis prius rebus ipsis fratribus esse concessus. Rursus impugnatores constitutionum hujusmodi asserere publice perhibemus, quòd libellum & dicta magistrorum asserentium dictam paupertatem & vitam dictorum fratrum non esse Evangelicam & Apostolicam, summi Pontifices damnaverunt, districte per Apostolicas literas inhibentes, ne quisquam præmissa vel aliquod præmissorum contumaciter asserere seu quomodolibet præsumeret defendere, statuentes, quòd præsumens contrarium tanquam contumax, eccles. Rom. rebellis, ac ut hæreticus haberetur. Ad quòd dicitur asserentem hujusmodi falsam esse non enim continetur in sententia supradicta, quòd contra faciens, ut hæreticus haberetur, quæ quidem quoad hoc continet, quæ sequuntur : Nos enim nihilominus auctoritate presentium districtius inhibemus, ne quisquam præmissa, vel aliquod præmissorum pertinaciter asserere, vel quomodolibet defendere præsumat : quicumque vero hoc præsumserit, tanquam contumax, & eccles. Roman. rebellis ab omnibus fidelibus habeatur : non sicut in serie sententia condemnationis prædictæ. Rursus asseruisse dicuntur publice hujusmodi asserentes,

a. Al. ita : & Augustinus de doctrina Christiana tenet, &c.
 b. Nota text. bene. & qui dicitur hæreticus, vide gl. Clem. I. de usu, hæreticus : q. 3. & Joannes Turres. lib. 4. par. 2. Font.

eorundem fratrum consilio inhihemus, ne quisquam contra definita, ordinata seu facta per ipsam verbo vel scripto scienter approbet aliquid, vel defendat. Si quis vero contra praesumpserit, tanquam contumax, & re-

bellis Roman. Eccles. ab omnibus habeatur. Nulli ergo, &c. Data Avinion. IV. Idus Novembris Pontificatus nostri Anno nono.

Constitutum viginti Joanni vicesimi secundi finit.

EXTRAVAGANTES COMMUNES, A' DIVERSIS ROMA- NIS PONTIFICIBUS POST SEXTUM EDITÆ, CUM SUIS (UT VO- CANT) SUMMULIS.

DE CONSUETUDINE.

TITULUS I.

CAP. VNIC.

*Consuetudo impediens ne legati sedis Apostolica recipiantur, non valet: & illa non obstante legati ipsi sunt ab omnibus recipiendi, & eos impediennes ipso facto excommunicationem incurrunt, & eorum terra ecclesiastico sub-
jiciuntur interdicto.*

Ioannes XXII.

Super gentes & regna Romanus Pontifex à Domino constitutus, cum personaliter singulas regiones circuire non possit, nec circa gregem sibi creditam curam pastoralis sollicitudinis exercere: necesse habet interdum ex debito imposita servitutis suos ad diversas mundi partes (prout necessitates emergerint) destinare legatos, qui vices ipsius supplendo, errata coerigant, aspera in plana convertant, & commissis sibi populis salutis incrementa ministrent. Veruntamen aliqui huiusmodi officium & potestatem ipsius Roman. Pontificis, quam non ab homine, sed à Deo recepit, sub suo arbitrio redigere molientes, legatos ipsos nisi ab eis petiti fuerint, vel de beneplacito eorum transmissi, sibi terras subiectas (dicentes hoc eis de consuetudine competere) ingredi non permittunt. Nos huiusmodi consuetudinem, non tam irrationabilem, quam nonnunquam animarum salutem contrariam, detrahentemque Apostolicæ potestati, auctoritate Apost. penitus reprobantes, legatos ipsos ab omnibus, cuiuscunque præminentie, conditionis, aut status fuerint, debere admitti decernimus: nec eos prætextu cuiusvis consuetudinis impediri posse à quoquam Christiano nomine gloriantem, quominus regna, provincias & terras quaslibet, ad quæ ipsos destinari contigerint, ingrediantur libere, ac commissæ sibi legationis officium exerceant in eisdem. Qui vero de cetero super prædictis dictos legatos, aut etiam nuncios, quos ad quasunque partes pro causis quibuslibet sedes ipsa transmiserit, præsumpserint impedire, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant. Regna, terra & loca quaslibet subiecta eisdem tandem sint eo ipso ecclesiastico suppo-

sita interdicto, quamdiu in huiusmodi commaculis disixerint persistendum. Non obstantibus quibuslibet indulgentiis, aut privilegiis imperatoribus ac Regibus, seu quibuscunque aliis sub quibuscunque modis, tenoribus & formis à sede ipsa concessis, quæ contra præmissa nullius voluntas suffragati.

DE POSTVLATIONE PRÆLA- TORUM.

TITVLVS II.

CAP. VNIC.

Minor: XXVII. anni seculari, & mendicantes religiosi, ad certas ecclesias prohibentur postulare: & puniuntur tam postulantibus, quam postulati.

Ioannes XXII.

Dispensis & periculis variis, quæ ex subscriptis postulationibus possent ecclesiis evenire, & vacationum diuturnitatibus, quæ consueverunt nonnunquam ex postulationibus irrationabilibus provenire, ac dispensis, quæ inde frequenter ecclesie incurrunt, ad futuram rei memoriam obfistere cupientes: illum, qui vigesimum septimum non attingerit annum, ad cathedralem, necnon professorem cuiusvis mendicantium ordinis ad inferiores cathedralibus ecclesias, ad monasteria extra suos ordines postulari edito perpetuo prohibemus. Quod si secus postulatum fuerit & attentatum, irritum ac nullius penitus sit momenti. Et qui scienter processerint ad eandem, ea vice postulandi